

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



ILLUSTRERADT

Utkommer hvarje Söndag

Pris för 3 Månader 1 Rdr. B^{co}

Enkla. N^o.

8 sk. B^{co}

SÖNDAGS MAGASIN

N^o. 8

Göteborg. Söndag d. 21 Maj 1848

2 Qvar.



Ledru-Rollin.



Cremieux.

Medlemmarne i Provisoriska regeringen i Frankrike.

Forts. fr. föreg. Nr.

Ledru-Rollin.

Denne man är en af Frankrikes renaste karakterer; en man, hvilken sjelfva hans politiska motståndare äro nödsakade att låta vederfaras den rättvisa, att han gör allt af öfvertygelse och ingenting af egen nytta och småaktig äregirighet; en man, som vill allt för folket och ingenting för sig sjelf; en man, som lyser så mycket mera, som han alls icke vill lysa. Han är republikan i ordets wädra bemärkelse. Han är en företeelse, som i flersaldiga hänseenden erinrar om en af de ärlaste karaktererna från konwentets tider, denne Leon de Saint Just, som trott på möjligheten af en platonisk republik och uppoffrat sig sjelf för denna idé.

Gremieux.

Justitsministern Adolff Gremieux är en sista mycket för sin öfrowilliga karakter som för sin djupa lärdom berömd Jude, en af franska advokatståndets wäkraste prydnader, populär genom sin flora, till ett ordspråk wordna egen nytta, alla fattigas och olyckligas saksföretare. Han har alltid utprädat såsom sina trosförwändtens högfänta förwarare. I förtid med Sir Moses Montefiori, på den tiden sheriff i London, företog han en resa till Petersburg och Wien, för att der verka för en förbättring i de tungt förtryckte ungerske och polske judarnes ställning. Hr Gremieux är, om vi icke allt för mycket mistaga oss, medlem af institutet.

(Fortsättning.)

En Kalemuckwandring.

Midt på den till utseendet oändliga steypen i nordost af gamla kontinenten upptäcker man plötsligt, sedan man kanse en hel dag, utan att se något lif, genomströfwat den med så undantag jemna och släta heden, ett raskt och rörligt lefwarne. Stora hjerbar af alla handa kreatur hafwa utbredt sig på en stor yta och ett större eller mindre tättläger omslutes af dem. Dock blott med möda seta fåren och hornboskapen den dålliga näring af kort waraktighet, som landet erbjuder, wi säga kort waraktighet, ty framgår man en dag kanse öfwer blommande örter och gräsvarter, träder man den söljande på en svartgrå, kanse naken steyv. För så wecker sedan frodades här en yppig vegetation, som i samma ögonblick, då en kalmuckstam här slog ned, småningom beröfwats sin gröna brofuga beklädnad. Memissor och kreatur längta, då allt är uppätet, ånyo efter en förändring; men ännu står den röda och gula sanan bakom höfdingens hvita tätt. Dock är sedan flera dagar allas ögon riktade åt detta håll.

Plötsligt förwinner sanan och synes ånyo planterad framför tättet. Derwid är tecken till uppbrött gifwet, och hela horden, bland hwilken hittills herrskat lugu, blir på en gång liflig och rörlig. Ung och gammal, man och hustru, allt löstiter sig ur den dittills herrskande hwilan och trässar de för widare wandring nödiga anstalter. Somliga nedtaga fälttälten, för att lasta dem på de med kameler och orar förespända wagnarne, andra sammanbrifwa boskapen från de aflägsna ängarne. Ett larm och skr inträder på den ändlösa steypen, i stället för den förra hwilan. Åfwen för Kalemucksens själslösa hune blef den hittills warande wistelsen på samma ställe träkig; han hade lärt känna alla dess egendomligheter och war sålunda mått på hela neyden, sedan alla för jagten dugliga djur blifwit utskjutna. Lednad har trätt i den förra nyhetens och omwertingens ställe, och sålunda har han tillbragt de sista dagarne af sitt wistande mera i sofwande än wakande tillstånd. Hustrur och flickor instämma ej mindre i den allmänna glädjen, wid underrättelsen om uppbröttet, ty åfwen de längta att en gång besjås från de ensidiga husliga besytren, för att lifasom mannen i öfwer triset så tumla em på steypen. Inom två timmar synes jorden, på hwilken flera hundrade tätt stodo, lifasom ajmejad och erbjuder då den sorgliga gaste anblick af ödslighet och tomhet.

Hwar och en bemödar sig att wärdigt presentera sig i det yttre af festen, ty såsom sådan, betraktas hwarje uppbrött, och de stora lädborna öppnas, för att framtaga de skonaste kläderna, ty sedan will att man skall smycka sig, som ginge man till ett bröllov. De blanka wapnen spetsas ännu en gång, innan de pryda den smyckade kroyen, och ridningset forses med de dertill hörande prydnader. Till och med hnegudarn: måste instämma i den allmänna glädjen; de nedtagas från offerbordet, för att i all sin prydlighet och renhet antråda wandringen. De hwita dromedarrerna ryckas från sin ewartsamhet, och öfwer ryggen på de heliga djuren hänger man de af wide slätade forgarne, för att i bessta till den nya orten transportera gudarne och offerredskapen. Detta är allt, hwad man för på de hwita kamelerna. Åfwen den öfwersta presten synes med sina hjälpare, de öfriga presterna, i högtidsläder, och framstrider långsamt och beymelsefullt midt i karavanen. Genom honom anses den skyddad från hwarje farligt inslytande af de onda steyppandarne.

Är man slutligen så långt kommen, att uppbröttet kan se, så bestiger anföraren den högtidligt smyckade hästen; med sanan, som han för i sin hand, ger han tecken till uppbrött. Allt fätter sig nu, efter den strängt föreskrifna esketten, i rörelse och anföraren öppnar täget med sin familj och anförwanter. Ingenstädes på Guds hela jord är man så öfwerlygad att anförarne äro af skaparen särdeles wälsignade, som bland mongoliska folk; och så äro Kalemuckerna öfwerlygade om den boskapsliga sanningen af

denna utfago. Derföre fallas och anförarne Hwitknotor, såsom utmärkande deras höga egenheter framför Swartknotorna, som utgöra den lägre delen af deras befolkning. Kalemuckerna äro såsom Lamaiter anhängare af själawandringen, genom hvilken de småningom fullkomna sig och öfvergå i guddomligheten, men hwarifrån de genom syndigt lefverne kunna återvända. På lifwets stormande werldshaf ro alla menniskor omring och söka stranden, det will säga, den högsta fullkomlighet, för att med den nå gudomligheten själf. Swartknotorna äro långst oflägsna från stranden och deras själar måste ännu en tid antaga andra gestalter, tills de uppnå målet, under det att Hwitknotorna äro detta närmare och höfvingarne blifwa gudar genast efter döden.

Den som besitter en häst, ware sig man, hustru eller flicka, rider; den som ej detta har, går till fots och har efter regel omsorg för bestaven, som slutor det långa tåget. De små barnen transporterar man i forgar, som hänga på sidorna af de wanliga famelerna, de större taga med de äldre hustrurna plats på de medbror, sällan med hästar förespända wagnarne. De skönaste tapeter utbredas på dessa och dragdjuren smyckas man med allahanda girater, såsom muskler, små flockor o. s. w.

Tåget går blott långsamt framåt, men de sårflita medlemmarne i det samma äro undantagande i början, förbundna att hela tiden stanna kvar, och så ofta tillfälle erbjudes, stänga dock de yngre deltagarne från tåget på längre och kortare tid. Snart är det kappränningar, som de föranskalta, och på sina snabbfotade hästar flyga de fram öfver steppen, stundande långt före tåget; den främste är stolt öfver sin häst eller ännu mer öfver den stiftlighet, som gifwit honom förpräntet. De tillkrefwita det tillfälligheter och ej någon egen öfsiktighet, när de finna dem, som framkomma först, lågrade wid någon frist falla. Men hjelten för dagen prisas och åtnjuter med sin häst den största aktning.

Stundom drar en afdelning af Kalemucker omkring, och den arme resande, som rå faller i deras händer, är blott sällan lycklig att komma oylundrad derifrån. Wanligen är det allahanda steypdjur, som, i brist på annat byte tillgripas, och det wilda swinet och wargen komma blott sällan med lifwet derifrån, när de en gång blifwit observerade. Ännu öftare jagar man steypgazeller, och det ländet förföljaren till fram, om djuret undkommer. Heldre fätter en ung man sin bästa springares lif på swel, än han utfätter sig för sina kamraters eller stiftornas gnyfel. Allt hwad han träffar lefwande på stepperna, dödas, för att föras såsom byte till de hemmawarande. Han hälsar till och med till godo med rektor, mulwadar och andra affhyvärda djur. Detta innerwänarnes skoningelösa mördande står ej wäl till samman med deras föreställning om själawandringen och med den stränghet, som i öfrigt iaktages, t. ex. att ej slagta ett huddjur förr än efter erhållen presterlig wålsignelse.

Se mindre än hos Turkarne ästas jagt medelst fallkar af Mongoliska folken. Synnerligast är det de äldre Hwitknotorna, som ihjelsätta sig med denna slags jagt. Rika höfvingar hafwa till och med så kallade jaksenierare, åt hvilka uppdragandet och wårbandet af dessa djur äro anförtrodda. Swartknotorna dresföra på euahanda sätt och för samma ändamål wanliga hökar.

Men äfwen det quinliga släktet förstår att göra tiden för upprottet i möjligaste måtto angenäm, och under det att de äldre fruntimmerna hafwa uppfigten öfver barnen, komma de yngre kvinnorna tillsammans, för att ha roligt. Sång, ofta med afom-pagnemang, är deras käraste underhållning. Kunna Kalemuckerna ej täpla i sång med Kosfimmorna, så synas de dock hafwa upptagit mycket efter dem, ty samma melankoliska anstrykning uttalar sig, i deras melodier, ehuru i en smula mer rå gestalt. Utom de lyriska larminstrumenterna begagna Kalemuckerna blott den ryska Balalaikan, ett instrument i form af en harpa med sju strängar af koppar. Sångerna äro mestadels lössånger, hwaruti de förherliga sina hjeltar eller besjunga sin älskingsflod Wolga.

Men detta sätt att underhålla sig förmår ej att fängsla den quinliga ungdomen för någon längre tid, och när flickorna se sina bröder frönta såsom segerwinare i kapploppingar eller hemfomma lastade med byte från stepperna, så gripas äfwen de af lust till en obunden frihet. På snabba hästar aflägsna de sig, ofta till ett antal af 20, ur den ordnade raden, för att tumla om på den wida steppen. Då synes dem ett helt annat lif uppå och under det de förut lydigt understödde modren i hennes göromål och wors nödsakade att följa far och mor, se de sig nu på en gång fria från alla sina bojor och hängiswa sig derföre åt en länge saknad frihet.

Den inbrytande natten meddelar det långsamt framryckande tåget en behaglig hwila. De stigrade familjmedlemmarne sprida sig omkring den gemensamma kitteln och denna är det enda band, som gör en yttre sammanhållning. Utur säckarne framdrar man torkad Kuhmist, eller, om steppen erbjuder tillräckligt brännse af torrade vegetabiliska ämnen, användas dessa. Snart står trefoten öfver den glimmande eller fladdrande elden och kitteln fylles med ämnen för matens beredning. Så godt wi hafwa om watten, så sällsynt är det dock på de östliga stepperna och man kan wandra dagar om, utan att träffa det som är drickbart. Af denna orsak fyllas de medhafda kärnen, då watten påträffas. Under det hustrur och barn härmed ihjelsätta sig, slagtar det yngre manskapet de fällda djuren eller afdraga dem ofta blott huden, för att öfwerlemna dem åt elden.

(Fortsättning.)





II. Genom dryckenskap har han blifwit oförmögen och berseblarne blifwa pantsatta för att fylla flaskan.

Den förrådade Hemligheten.

Det war en gång en skomakaregesäll och en stråddaregesäll, af hvilka den ene hette Peter och hade penningar, den andre Hans och hade ej penningar. Skomakaren wille gå på resor och stråddaren skulle följa med. Men då han ej hade penningar, så lofwade Peter att betala öfwer allt för honom, uti allt dela broderligt, och detta swor Peter med en helig ed. Alltså wandrade de af. Men de bekommo ingenlädes arbete och då Peter en gång såg efter, märkte han att hans kasfa tämligen sammanmält. Då ångrade han att hafwa medtagit Hans och swor rit att förja för honom, och en dag, just som de wero i en stor skog och Hans led af hunger, sade förrådaren: om du ej gifwer mig ditt högra öga, så gifwer jag dig ej att äta. Hwad skulle Hans göra? Det war bättre att förlora ett öga än att dö af hunger, och Peter sade åter till honom; om du ej gifwer mig ditt wenstra öga, så gifwer jag dig ej att äta. Då jämrade sig Hans grusligen och fördömde förrådaren, som sworit att dela med honom såsom med en broder. Men då hungern grey honom riktigt, så gick han in på förslaget och lät utsticka det wenstra ögat. När detta skett, war Peter glad, ty nu kunde han helt och hållet göra sig fri från den beswärlige Hans; han sprang dertfore sin wäg och lät den blinde stackaren stå i skogen. Då wiste ej Hans hwad han skulle göra, och som han fruktade att en wagu kunde komma och fara öfwer hans kropp, krep han från wägen, tills han kände ett stort träd framför sig. Smellertid hade det blifwit mörk natt och Hans hörde en björn brumma på afstånd. För den måste jag gå ur wägen!, sade han, klättrade upp i trädet och lade sig deruppe emellan grenarne. Det bröjde ej länge, så kom björnen och hade desputom en warg och en räf med sig. Dessa komma trädet alltid närmare och lade sig slutligen derunder.

Ah, jag wet något, jag wet något, började björnen; räfwen sade: jag wet också något. Då blef wargen förargad och sade: tror ni att ni wet allt? Jag wet också något. Då sade björnen: hör på; will ni säga mig hwad ni wet, så will jag säga er hwad jag wet och deraf har ni nöje. Ja, swarade räfwen, men då måste wi först lofwa hwarandra, att ej säga någon menniska något derem, ty om menniskorna wiste hwad jag wet, då sprunge de af glädje omkring på ett ben. Detta är fallet öfwen med mig, detta är fallet öfwen med mig, sade de båda andra och räfwen föreslog: nå börja då, du björn, ty du har först sagt att du wet något. Nå wäl, sade björnen; men om någon af eder förråder mig, så åter jag upp honom med hull och hår.

I staden London är stor wattenmöd, och de börja att sälja watten i glas, som bränwin. Om detta warar länge, så dö alla menniskor af törst, och då wäntar öf ett annat lif. Hopp så'n! Alla dagar så mycket som wi wilja!

Kan nöden ej afhjelpas, frågade räfwen.

Der ligger hundens begrafwen, swarade björnen, och det är just det, som jag wet. Men knäfweln skall ta er, om ni säger det för någon enda menniska, ty dermed wore all vår wänskap slut. På torget ligger en sten, och om de blott upplysta den, så hafwa de watten tillräckligt, ty under stenen frampringer den reuasteälla i hela werlden.

Warg, du är lefwandes olycklig, om du squallrar om det, sade räfwen.

Är du tofig, räf, swarade wargen. Men låt öf nu höra, hwad du wet.

Du först, sade räfwen och wargen beghynte.

Ja, ja, om menniskorna wiste hwad jag wet, skulle de draga en herrlig profit deraf. Konungens i England dotter ligger sjuk sedan sju år tillbaka och ingen läkare i werlden kan hjälpa henne. Swarföre ej, frågade björnen.

Ja, det är just knuten, swarade wargen. När hon första gången gick till kommunion, fick hon ett guldmunt att kasta i ofserlådan. I stället att falla uti, föll det bredvid, och så länge myntet ligger der, kan hon ej blifwa frisk. — Men säg öf nu, räf, hwad du wet?

Om menniskorna wiste hwad jag wet, sade räfwen, så hade man allt hwad man behöfwer.

Huru så, frågade björnen.

Räfwen swarade: på trädet här faller i natt en stark dagg; den som dermed tvättar ögonen, den får sin syn, om han ej ens har ögon i skallen.

Det är en allt för underbar sak, sade wargen och björnen, och alla tre tego hwarannan i hand, lofwade ännu en gång att ej nyppa hemligheten och gingo så sin wäg.

Hans hade hört allstammaus? han plockade några blad, gned dermed sina ögon och på ögonblicket återfick han sin syn. Sedan steg han sakta ner och flyndade landswägen utesfer. Han gick längre och längre, och kom slutligen till London. Då gick han upp på det wärdshus, dit rådherrarne kommo hwarje morgen att taga sig ett glas. Han begärde ett glas watten. Är ni galen, karl, skrek wärdinnan, som trodde att Hans hade welat gnykta med henne: huru kan du wäga begära ett glas watten, då du ej ens har pengar till att betala ett glas bränwin.

Är watten här då en så rar vara, frågade Hans; det är edra rådherrars skull; de skulle kunna skaffa watten, blott de wille.

Rådherrarne hade ej förr hört detta, än en af dem sprang upp, fattade Hans i fragen och ropade: det skall du bewisa, skurf; hörde folket detta, skulle de hänga dig i galgen.

Då strattade Hans och sade: ja det är er skull, ty i staden finnes en källäder, som kan gifwa rikligare watten än alla andra. Öf mig tio tusen riksdaler, så will jag wisa er den.

Rådsherran ropade till de öfriga och de lofwade Hans de tio

tusen riksdalerna. Men Hans sade: jag måste först hafva pennningarne i fickan. Då gåfvo de honom pennningarne; han sölsde dem sedan till torget och lät upphysa stenen, och der framspång så mycket watten, att man med båt kunde fara på torget. Nu war Hans en rik man och gif, att börja med, till stråddaren, för att låta göra sig en klädning, precis sådan som doktorerna i England begagna. När den war färdig, gif han till konungen och sade att han wille kureras hans dotter, och konungen lofwade honom sin dotter till hustru, om han kunde göra henne frisk. Derpå lät Hans föra sig till prinsessan, kände henne på ylfen och skakade på hufuudet. Sjukdomen är öfvernaturlig, sade han, men jag will dock fördrifwa den. Derpå frågade han, hwarest prinsessan första gången gått till friskt. Då han fått weta detta, hastade han och sade: lät prinsessan komma till kyrkan och fått henne på kommuniionsbänken. När detta skett, frågade han henne, hwarthän hon kastat guldpennningen. Då han fått weta detta, undanlyste han offerstoden, fann guldbänket, gaf det åt prinsessan, som i egenblifdet återhäldes. Konungen war utom sig af glädje och gaf Hans sin dotters hand. — En dag, då det unga paret åkte ut på en promenad, foro de genom en by. Här börde de trån långt håll en skärslipare, som ropade: skärslipare, skärslipare! Resten föreföll Hans såsom gamla bekant. När han såg sig om närmare, igenkände han stråddaregesällen, som så skänbligt bedragit honom. Men Hans hade ett godt hjerta, ropade till honom och sade: Peter, hwarifrån kommer du? När Peter såg den förnåma herrn i wagnen, tog han af sig sin mössa och sade ödmjukt: ad min herre, huru kommer jag till den stora äran, att wara igenkänd af er. — Ser du ej att jag är Hans? sade den goda Hans. Jag har gjort min lycka i det stora trädet wid landsvägen, der de utskudo mina ögen. Derwid skrattade Hans hjertligt, kastade en yung dukater till Peter och for sin väg. Men Peter sade: när den dumme Hans gjort sin lycka i trädet, så kan wäl jag göra desamma. Han wandrade utaf och kom till trädet, deruti han tog plats. Det dröjde ej länge, innan wargen, hjörnen och råfwen kommo till trädet. Hwar och en af dem ställde på de andra, för att de hade fördrått hans hemlighet. Det bar du gjort, Mikael, sade wargen till råfwen; men hjörnen tog råfwens parti och sade: nej dertill är han för klok; men du warg, du har wist i din dumhet gjort det. Ja, ja, inföll råfwen, det är ej annat möjligt, wargen har gjort det och han måste hänga. Jag hänga! ropade wargen; jag förfärrar ännu en gång på min heder att jag ej gjort det; någon af er är den skyldige. Osanning, mumlade hjörnen; du skall hänga. Om några ögenblick dinglade wargen i trädet. Men innan han deg, såk han se den falska Peter och ropade då, så godt han kunde: huru orättwilt behandlas jag ej! Der sitter förråddaren. När de andra hörde detta, nedtogo de gräbeningen. I des skalle anföllo de Hr Peter, steto honom i stycken och förtärde honom till sista benknotan.

Mehari eller Löpfamelan i Nord-Afrika.

Innenwägnarne i Saharas öfen tala blott med förwåning om Meharis utmärkte egenheter. Detta djur är ett föremål, som af Araberna omtalas med stor begärlighet och fryddas af deras kärlek för det underbara.

Efter den allsmänt antagna meningen, får Mehari modrens natur, hurudan fadrens än må wara; den kan således från morgon till afton tillryggalägga en lika dagsresa som modren. Att wara racen är således en ganska wigtig sak. Man undelar famelerna i tio grader eller klasser, efter deras olika förmåga att röra på sig. Till första klassen höra de så kallade enkla, som

tillryggalägga en dagsresa på en dag. Till andra klassen de, som på samma tid tillryggalägga dubbla dagsresor, o. s. w. ända till den tionde eller Ashari, som eger den otroliga snabbheten, att kunna gå tio dagsresor eller mer än 60 swenska mil på dagen. Så mycket detta än kommer an på börd, så mycket bemöda sig Araberna, att genom uppfostran utveckla anlagen. Knappt är djuret födt, så nedgräfwes man desamma i sand, på det att de ännu swaga benen ej må lida genom kroppens allt för swåra tyngd. Fjorton dagar är djuret sålunda förwaradt och under denna tid är imör des enda föda. På fjortonde dagen ger man desamma något modersmjölk, hwarestet man emwärlar med denna föda och imör.

Efter en månads tid erhåller djuret sin frihet. Det kommer då upp ur sin sandgrov och kan då åtminstone springa och sölja sin moder; men man börjar att emgjorda ngen och detta obehåmlige läge räcker åter i tio månader. Efter dessa månader påsättes jernringgen, hwen fallad, som går genom djurets näsa och som det behåller hela sitt lif igenom. På denna uppfostran, hwilken man kan betrakta såsom alldeles nödwändig, sölja de mått och steg, som hafwa djurets dressering till föremål. Det lär sig att gås i sin herres wilja, ja till och med hans nycker. När denna kastar lausen framåt, måste djuret sätta sig snabbt i rörelse, så att ryttaren kan åter upptaga den i fallet. Steter ryttaren midt under loppet sin lans i sanden, så måste djuret göra en swäng omkring desamma och får ej fortsätta sin väg framåt, före än ryttaren åter utdragit lausen ur jorden. Faller ryttaren i en ård, så stannar djuret plöfligt, ser på sin herre, om han ännu andas och om han ännu har krafter nog att uppfiga, i hwilket fall det kastar sig på knä, för att derintinnan wara honom behjelpelig. Djuret lär snart att känna sin herres röst i alla des swanser, böjer knä, uppfår åns, hälsar på det ringaste tecken. Ett ord är tillräckligt, för att moderera eller påskynda des gång. Dertill blir Mehari ytterst tam, så att små barn leka mellan des fötter utan minsta fara.

Utom läraktigheten och tamheten är det snabbheten hos detta djur, som uppväcker odeninnewägnarnes stora beundran. Man berättar en mängd exempel på en otomordentlig snabbhet, men de härföra mest från hörsagor. Smellertid äro Meharis såsom hästarne; det gifwas goda och dåliga, och sällan tillryggalägga de mer än fyra dagsresor på en dag. Det förekommer att man, för att rädda sitt lif, måste nedga en kamel att förlösa detta antal med ännu en dagsresa, men sällan öfwerlefwes djuret en sådan ansträngning. Det går då natt och dag och man måste drifwa på desamma med en fäpp eller en liten lans. Mehari föres medelst ett låg, som är fastadt uti näsringen och hans känslighet är så stor, att den minsta tryckning är tillräcklig för att åstadkomma den riktning man önskar. Meharis rörelse uppväcker ett lif tillstånd, som ett fepys rörelse. För att undwika obehaget häraf, lindar sig den resande från hösterna till upp under armarne. Hwen betäcker han ögon och ören, för att undandra sig inwerta af sand och wind.

Nylands industriella tillstånd *).

Hörs och slut fr. föreg. Nr.

Det betydligaste fiske, eger rum i fäppsta hafwet och i de stoder, som utfalla i desamma. Först ett regeringens regal, är fiske nu till största delen friskt. Rikens behandling tal ännu stora förbättringar.

Bergwerken äro bestämda att intaga en vigtig plats bland Rysslands hjälpkällor och gifwa kronan och privatpersoner stor vinst. Ural är rik på guld, platina, en produkt, som uteslutande tillkommer Ryssland, på jern och koppar. Man finner der och silfver, malakit och ädelstenar. I Sibirien äro förnämligast grufvorna i Altai och Nertschinsk rika på silfver. De förnämnda lemna också koppar och de sednare quicksilfver. I Finland finner man blott litet silfver, men mycket koppar och jerngrufvor, af senare slaget omkring 16 grufvor. I Georgien bearbetas silfverbergwerken ej vidare, men koppargrufvorna äro betydliga. Den nyligen från Persien eröfrade provinsen Baka är rik på swafwel och Naphta. Man räknar årliga inkomsten af grufvorna till öfver 100 millioner swenkt. Från 1323—36 hade man upptagit 5500 skålp. guld och 3250 skålp. platina.

Trots regeringens bemödanden är ryssa industrien i ett tillstånd af barndom. Gamla försäringssätt och ärfv wana herrskar företrädesvis i fabriker. Emellan fabrikanterna ej erhålla någon särdeles undervisning, så fattas det dem smak och tekniska insigter. Regeringen brar ej tillräcklig försorg om inrättandet af mönsterskolor för konster och handwerk och att bringa de industriella konstnärerna ned till arbetarnas sfer, såsom det sker i andra länder.

Den ryska regeringen skyddar fabrikanterna emot konkurrens från utlandet, hvarigenom dessa blott uppmuntras att quarstanna på Kentriens gamla väg.

Men innan konkurrensen med utlandet sporrar de ryska fabrikanterna och innan undervisningen nedtränger öfwen till dem, kan man ej smickra sig att se industrien göra några betydligare framsteg, till och med när det rådmne, de bearbeta, är en Rysslands uteslutande egendom. Så t. ex. skola på långliga tider hampa, läder och metaller, som Ryssland frambringa, både i quantitet och kvalitet öfverlägsna andra länders, ej komma att arbetas med främmande länders fullkomlighet. Man förstår hvarken att bereda laferadt läder eller läder för wagnar; när segelbuden är god, tillbyter man sig derföre slut stne från utlandet. Bronsvarorna äro blott kopier och kunna på långt när ej uthärda jemförelse med utlandets waror i denna väg. Den dåliga smoken i sidenfabrikanterna öfverstiger all föreställning och dess kvalitet är allmänligen erkänd såsom ganska usel. Kläden försärdigat man blott af alla grofwaste beskaffenhet och blott deras utomordentligt goda pris tillåter en täflan med utlandet. Dessa kläden gå hufvudsakligen till China; men för att göra aförtimandet så mycket fullständigare, måste man lägga finare utländska kläden der till. År 1839 funnos redan 550 klädesfabriker. Bomullsfabriker ha hafwa sedan 1825 fått en stor lyftning och på 14 år har fabrikationen fördubblats. De inhemska sidenfabriker förarbetat

för 4 mill. rubel rått silke. Der gifwes mer än 200 läderfabriker och mer än 200 hvitbetssockerfabriker, ett antal, som öfverstiger de öfriga sockerfabriker. Fabriker af lin gå till ett värde af 25 mill. rubel.

Merändels dåliga och eländiga wägar, som blott här och der äro hjälpliga, haf, hwilka under ena hälften af året äro otillgängliga, djupt inrotade grundsatser af otillförlitlighet hos förmännen, dåliga cessionslagar, brist på undervisning, dålig kredit, den ringa aktning, som den kassiska köpmanskörpsen åtnjuter, allt detta är redan tusen gånger mer än nog att förkora hwarje lyftning i handeln.

Gela den yttre handeln i Ryssland är i främlingars händer. Transporten sker wanligen medelst deras fartyg. Främlingar stå i speken för de första handelsstaden och Petersburg räknar af dem ej mindre än 3000. Till och med i Asien behöfwer handeln de inföddas deltagande. Wi se att Ryssarne öfwen ifråga om industrien äro barbarar midt i det bildade Europa.



En sorts folkdrörelse.

Nästa N:o utgifwes den 28:de Maj, kl. 7 f. m.

Göteborg, C. Petersens officin, 1848.